

Prawo zabezpieczenia społecznego

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	XXVII
Bibliografia	XXXI
Wykaz aktów prawnych	XXXV
Wprowadzenie	1
Introduction	7
Rozdział I. Geneza oraz rozwój zabezpieczenia i ubezpieczenia społecznego. Organizacja polskiego systemu zabezpieczenia społecznego. Podstawy prawne funkcjonowania	13
§ 1. Geneza i rozwój zabezpieczenia i ubezpieczenia społecznego	13
I. Zagadnienia ogólne	13
II. Pojęcia „zabezpieczenie społeczne” i „ubezpieczenie społeczne”	13
1. Zasady ubezpieczeniowe	14
2. Zasady prawa ubezpieczeń społecznych	16
3. Zasady zaopatrzeniowe	18
4. Zasady pomocy społecznej	18
III. Istota zabezpieczenia społecznego – świadczenia	19
IV. Rozwiązania ubezpieczeniowe przyjęte na początku XX wieku	20
V. Współczesne systemy – cechy podstawowe	21
VI. Ryzyko jako przesłanka ochrony i inne sytuacje podlegające ochronie	22
VII. Regulacje UE w zakresie zabezpieczenia społecznego	30
1. Zasady koordynacji	31
2. Zakres przedmiotowy przepisów w rozporządzeniach koordynacyjnych	34
3. Kierunki zmian	36
4. Główne wnioski	37
VIII. Zakres przedmiotowy ubezpieczenia społecznego/ zabezpieczenia społecznego	38

IX. Ustalenia metodologiczne dla dalszej analizy badawczej prawa zabezpieczenia społecznego	42
§ 2. Organizacja polskiego systemu zabezpieczenia społecznego	44
§ 3. Podstawy prawne funkcjonowania systemu zabezpieczenia społecznego	48
I. Ustawodawstwo krajowe	48
II. Ustawodawstwo międzynarodowe	51
1. Międzynarodowa Organizacja Pracy	52
2. Rada Europy	55
3. Unia Europejska	56
Rozdział II. System ubezpieczeń społecznych	59
§ 1. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym	59
I. Podstawa prawna	59
II. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym	59
III. Tytuły do ubezpieczeń społecznych	60
IV. Zbiegi tytułów do ubezpieczeń	64
V. Inne okoliczności wyłączające obowiązek ubezpieczeń społecznych	71
VI. Okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym	73
VII. Zasady zgłaszania do ubezpieczeń społecznych	75
VIII. Konto ubezpieczonego w ZUS	76
IX. Konto płatnika składek	80
X. Członkostwo w otwartych funduszach emerytalnych (OFE) ..	80
XI. Likwidacja otwartych funduszy emerytalnych (OFE)	83
XII. E-akta – ustawa z 10.1.2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze skróceniem okresu przechowywania akt pracowniczych oraz ich elektroniczną	83
XIII. Dane statystyczne	85
§ 2. Finansowanie ubezpieczeń społecznych	85
I. Podstawa prawna	85
II. Metody finansowania ubezpieczeń społecznych	85
III. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	86
IV. Fundusz Rezerwy Demograficznej	88
V. Fundusz Emerytur Pomostowych	89
VI. Składki na ubezpieczenia społeczne	90
1. Charakter prawny składki na ubezpieczenie społeczne i środków z OFE	90
2. Podstawa wymiaru składek	91
3. Składki należne od przedsiębiorców	96

4. Roczna podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych ...	98
VII. Konstrukcja prawna składki na ubezpieczenia społeczne	100
VIII. Podmioty uczestniczące w opłacaniu składek	102
IX. Informacja o stanie konta ubezpieczonego	104
X. Waloryzacja składek na koncie i waloryzacja subkonta	105
XI. Podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartych funduszach emerytalnych i na subkoncie	106
1. Podział środków w razie rozwodu lub unieważnienia małżeństwa	107
2. Podział środków w razie śmierci członka otwartego funduszu emerytalnego	108
3. Wskaźniki w 2020 r.	109
XII. Dane statystyczne	110
Rozdział III. Ubezpieczenia chorobowe i zdrowotne	111
§ 1. Prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu choroby	111
I. Podstawa prawna	111
II. Zagadnienia ogólne	111
III. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane przez pracodawcę	112
IV. Zasiłki z ubezpieczeń społecznych	113
1. Zakres przedmiotowy	113
2. Płatnicy zasiłków	113
V. Warunki nabycia prawa do zasiłku chorobowego	114
VI. Zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego	114
1. Zakres podmiotowy	114
2. Świadczenia z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby	115
3. Okres wyczekiwania na zasiłek chorobowy	115
4. Zasiłek chorobowy bez okresu wyczekiwania	116
5. Brak prawa do zasiłku chorobowego	116
6. Kontrola prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy	117
7. Kontrola prawidłowości wykorzystywania zwolnienia lekarskiego	117
8. Okres zasiłkowy	118
9. Zasiłek chorobowy po ustaniu ubezpieczenia	118
10. Brak prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia chorobowego	119
VII. Zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego	119

1. Zakres podmiotowy	119
2. Warunki nabycia prawa do zasiłku chorobowego	121
3. Brak prawa do zasiłku chorobowego	121
4. Wysokość zasiłku chorobowego	122
VIII. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłku chorobowego ...	123
1. Pracownicy	123
2. Osoby niebędące pracownikami	124
IX. Dane statystyczne	125
§ 2. Zasiłek wyrównawczy	126
I. Podstawa prawna	126
II. Zakres podmiotowy	126
III. Warunki nabycia prawa do zasiłku wyrównawczego	127
IV. Okres wypłaty zasiłku wyrównawczego i jego wysokość	127
V. Dane statystyczne	128
§ 3. Świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego	129
I. Podstawa prawna	129
II. Świadczenie rehabilitacyjne	129
III. Świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego ...	130
1. Zakres podmiotowy	130
2. Zakres przedmiotowy	130
3. Wysokość świadczenia rehabilitacyjnego	131
4. Waloryzacja podstawy wymiaru	132
5. Brak prawa do świadczenia rehabilitacyjnego	132
6. Kontrola prawidłowości wykorzystywania zwolnienia od pracy	133
IV. Świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego ..	133
1. Zakres podmiotowy	133
2. Zakres przedmiotowy	134
3. Brak prawa do świadczenia rehabilitacyjnego	135
V. Dane statystyczne	136
§ 4. Świadczenia i urlopy związane z macierzyństwem i rodzicielstwem	136
I. Podstawa prawna	136
II. Zagadnienia ogólne	137
III. Warunki nabycia prawa do urlopów i zasiłków macierzyńskich	140
IV. Urlop rodzicielski i zasiłek macierzyński za okres tego urlopu	142
1. Zasady udzielania urlopu rodzicielskiego – część urlopu, którą można wykorzystać później	143

2. Zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego	143
V. Zasady rezygnacji z urlopu rodzicielskiego	144
VI. Praca w czasie urlopu rodzicielskiego	145
VII. Urlop ojcowski i zasiłek macierzyński za okres tego urlopu ...	146
1. Wymiar urlopu ojcowskiego	146
2. Zasady udzielania urlopu ojcowskiego	146
VIII. Urlop i zasiłek macierzyński przyznawany w szczególnych okolicznościach	147
1. Pobyt matki lub dziecka w szpitalu	147
2. Śmierć ubezpieczonego, matki dziecka lub porzucenie dziecka	147
3. Śmierć nieubezpieczonej matki dziecka lub porzucenie przez nią dziecka	148
4. Niezdolność matki dziecka do samodzielnej egzystencji ...	148
5. Podjęcie zatrudnienia przez matkę	149
IX. Zasiłek macierzyński	149
1. Wysokość zasiłku macierzyńskiego	149
2. Finansowanie zasiłku macierzyńskiego	150
X. Zasiłek opiekuńczy	151
1. Podstawa prawna	151
2. Zakres podmiotowy	151
3. Warunki nabycia prawa do zasiłku opiekuńczego	152
4. Zasiłek opiekuńczy – dodatkowy wymiar	154
5. Wyłączenie prawa do zasiłku opiekuńczego	155
XI. Dane statystyczne	156
§ 5. Prawo do świadczeń zdrowotnych	156
I. Podstawa prawna	156
II. Zagadnienia ogólne	156
III. Ryzyko choroby jako przedmiot ochrony – zakres podmiotowy	158
IV. Zakres przedmiotowy świadczeń zdrowotnych	170
V. Zasady zapewnienia świadczeń zdrowotnych	177
VI. Koszty świadczeń zdrowotnych – problemy	179
VII. Czas udzielania świadczeń zdrowotnych	180
VIII. Uzupełniające uprawnienia	182
IX. Dane statystyczne	182
Rozdział IV. Ubezpieczenia emerytalno-rentowe	189
§ 1. Kierunki ewolucji systemu emerytalnego w Polsce	189

I. Zagadnienia ogólne	189
II. Ewolucja systemów emerytalnych na świecie	189
III. System emerytalny w Polsce do 1999 r.	193
IV. Główne zmiany systemu emerytalnego w Polsce i w innych krajach	195
1. Zasada zdefiniowanej składki	195
2. Kapitałowy filar emerytalny	195
3. Opłacanie (kredytowanie) składek za kwalifikowane okresy	197
V. Kierunki reform systemu emerytalnego w Polsce po 1999 r. ..	198
VI. Przywrócenie odrębnych zasad systemu emerytalnego (2003 i 2007 r.)	200
VII. Świadczenia pomostowe i pierwsza koncepcja wypłat emerytur kapitałowych (2009 r.)	201
VIII. Ograniczenie składki do otwartych funduszy emerytalnych (2011 r.)	203
IX. Podniesienie wieku emerytalnego (2013 r.)	205
X. Dalsze ograniczenie składki do otwartych funduszy emerytalnych, wprowadzenie dobrowolności uczestnictwa w otwartych funduszach emerytalnych oraz suwaka bezpieczeństwa, a także umorzenie części obligacyjnej otwartych funduszy emerytalnych (2014 r.)	206
1. Likwidacja obligacyjnej części otwartych funduszy emerytalnych	207
2. Wprowadzenie dobrowolności uczestnictwa w otwartych funduszach emerytalnych	208
3. Suwak emerytalny	208
XI. Obniżenie wieku emerytalnego (2017 r.)	209
XII. Przekształcenie otwartych funduszy emerytalnych	210
XIII. Rozwój dodatkowych programów emerytalnych	211
XIV. Pracownicze plany kapitałowe	212
1. Uczestnicy pracowniczych planów kapitałowych	213
2. Instytucja finansowa	214
3. Wpłaty do pracowniczych planów kapitałowych	215
4. Korzyści dla uczestnika pracowniczych planów kapitałowych	216
5. Obowiązki po stronie pracodawcy	217
XV. Dane statystyczne	219
§ 2. Ubezpieczenie emerytalne – prawo do świadczeń emerytalnych	219
I. Podstawa prawna	219

II. Zagadnienia ogólne	220
1. Regulacje międzynarodowe. Zasady obliczania świadczeń i ich wysokość	222
2. Stopa zastąpienia	223
3. Zasady obliczania świadczeń	225
III. Emerytura w 2020 r.	226
IV. Warunki nabycia prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed 1.1.1949 r.	227
1. Regulacje międzynarodowe	227
2. Emerytura na podstawie art. 27 EmRentFUSU	228
3. Emerytura na podstawie art. 28 EmRentFUSU	228
V. Zasady wymiaru emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed 1.1.1949 r.	229
1. Ustalanie wysokości emerytury w myśl zasad obowiązujących przed 1.1.1999 r.	229
2. Kwota bazowa	229
3. Podstawa wymiaru	230
4. Okresy i zwiększenie rolne	231
5. Emerytura minimalna i ograniczenie wysokości świadczenia	232
6. Emerytura z urzędu dla ubezpieczonych urodzonych przed 1.1.1949 r. (art. 27a EmRentFUSU)	232
7. Ponowne ustalanie wysokości emerytury obliczanej w myśl dotychczasowych zasad – doliczanie okresów (art. 112, 113 EmRentFUSU)	233
8. Ponowne ustalanie wysokości emerytury obliczanej w myśl dotychczasowych zasad w wyniku przeliczenia podstawy wymiaru – art. 110 EmRentFUSU	234
9. Ponowne ustalanie wysokości emerytury obliczanej w myśl dotychczasowych zasad w wyniku przeliczenia podstawy wymiaru – art. 110a EmRentFUSU	234
10. Ponowne ustalanie wysokości emerytury obliczanej w myśl dotychczasowych zasad w wyniku przeliczenia podstawy wymiaru – art. 111 EmRentFUSU	235
11. Wysokość emerytury ustalana dla osób urodzonych przed 1.1.1949 r. w myśl art. 55 i 55a EmRentFUSU	236
VI. Emerytura dla osób urodzonych po 31.12.1948 r.	238
1. Regulacje międzynarodowe	238
2. Emerytura na podstawie art. 24 EmRentFUSU	238
3. Podstawa obliczenia emerytury	239

4. Średnie dalsze trwanie życia	239
5. Wysokość emerytury dla osób urodzonych po 31.12.1948 r., obliczanej w myśl zreformowanych zasad, przyznanej z urzędu	241
6. Zwiększenie emerytury z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników	241
7. Kapitał początkowy	242
8. Ponowne ustalanie emerytury obliczanej według zreformowanych zasad (w trybie art. 108 EmRentFUSU) ..	245
9. Gwarancja najniższego świadczenia emerytalnego. Podwyższenie do kwoty świadczenia najniższego (art. 87 EmRentFUSU)	247
10. Emerytura przyznawana z urzędu dla ubezpieczonych urodzonych po 31.12.1948 r. – art. 24a EmRentFUSU	249
11. Okresowa emerytura kapitałowa – warunki nabycia prawa do emerytury	249
12. Ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej w trybie określonym w art. 25 EmKapitU	251
13. Zasada suwaka bezpieczeństwa	251
VII. Emerytury dla osób urodzonych po 31.12.1948 r. a przed 1.1.1969 r.	252
1. Emerytura z tytułu pracy w szczególnych warunkach/ szczególnym charakterze (art. 46 w zw. z art. 32 EmRentFUSU)	253
2. Emerytura z tytułu pracy w szczególnych warunkach/ szczególnym charakterze (art. 46 w zw. z art. 33 EmRentFUSU)	254
3. Emerytura w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy górniczej (art. 46 w zw. z art. 39 EmRentFUSU)	256
4. Emerytura nauczycielska bez względu na wiek – art. 88 ust. 2a ustawy Karta Nauczyciela	256
5. Finansowanie emerytur dla osób urodzonych po 31.12.1948 r. a przed 1.1.1969 r.	257
VIII. Wcześniejsze emerytury dla osób urodzonych po 31.12.1948 r. a przed 1.1.1969 r.	258
1. Emerytura z tytułu pracy w szczególnych warunkach/ szczególnym charakterze z tytułu wykonywania działalności twórczej lub artystycznej, w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy górniczej (art. 46 w zw. z art. 32, 33 i 39 EmRentFUSU) oraz emerytury	

nauczycielskiej bez względu na wiek (art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela)	258
2. Emerytura dla osób urodzonych po 31.12.1948 r. – emerytura z tytułu pracy w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze z tytułu wykonywania działalności twórczej lub artystycznej, w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy górniczej, emerytura kolejowa (art. 184 w zw. z art. 32, 33, 39 i art. 40 EmRentFUSU)	259
3. Emerytura kolejowa (art. 184 w zw. z art. 40 EmRentFUSU)	260
4. Emerytura z tytułu pracy w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze z tytułu wykonywania działalności twórczej lub artystycznej, w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy górniczej, emerytura kolejowa (art. 184 w zw. z art. 32, 33, 39 i art. 40 EmRentFUSU)	260
5. Emerytura górnicza – art. 50a EmRentFUSU	261
IX. Emerytura wyjątkowa dla osób, które ukończyły 100 lat	264
X. Trzynasta emerytura	265
1. Podstawa prawna	265
2. Zagadnienia ogólne	265
3. Zakres podmiotowy	266
4. Wysokość świadczenia	267
XI. Realizacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6.3.2019 r. .	268
1. Podstawa prawna	268
2. Zagadnienia ogólne	268
XII. Uprawnienia uzupełniające	269
XIII. Dane statystyczne	271
§ 3. Ubezpieczenia rentowe – świadczenia rentowe z tytułu niezdolności do pracy	272
I. Podstawa prawna	272
II. Zagadnienia ogólne – niezdolność do pracy	273
1. Regulacje międzynarodowe	273
2. Pojęcie niezdolności do pracy (ryzyko niezdolności do pracy)	274
3. Orzekanie o niezdolności do pracy	275
4. Podważanie orzeczeń lekarskich	278
III. Renta z tytułu niezdolności do pracy	278
1. Regulacje międzynarodowe	278

2. Warunki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy	279
3. Rodzaje rent z tytułu niezdolności do pracy	281
4. Zasady ustalania wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy	281
5. Wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy	282
6. Ponowne ustalanie wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy	283
IV. Renta szkoleniowa	284
1. Warunki nabycia prawa do renty szkoleniowej	284
2. Wysokość renty szkoleniowej	286
V. Dane statystyczne	286
§ 4. Ubezpieczenia rentowe – świadczenia z tytułu śmierci żywiciela.	
Renta rodzinna	287
I. Podstawa prawna	287
II. Regulacje międzynarodowe	287
III. Warunki nabycia prawa do renty	288
IV. Zakres podmiotowy	289
V. Wysokość renty rodzinnej	290
VI. Data powstania prawa do renty rodzinnej	291
VII. Dane statystyczne	292
§ 5. Ubezpieczenia rentowe – świadczenia z tytułu śmierci żywiciela.	
Zasiłek pogrzebowy	292
I. Podstawa prawna	292
II. Zakres przedmiotowy	293
III. Zakres podmiotowy	293
IV. Wysokość zasiłku i zasady finansowania	294
V. Czas na zgłoszenie wniosku o zasiłek pogrzebowy	295
VI. Dane statystyczne	295
§ 6. Dodatki do emerytur i rent	296
I. Dodatek pielęgnacyjny	296
1. Podstawa prawna	296
2. Uprawnieni do dodatku pielęgnacyjnego	296
3. Komu nie przysługuje dodatek pielęgnacyjny	296
II. Dodatek dla sierot zupełnych	296
1. Podstawa prawna	296
2. Uprawnieni do dodatku dla sierot zupełnych	297
III. Dodatek kombatancki oraz dodatek kompensacyjny	297
1. Podstawa prawna	297

---

2. Uprawnieni do dodatku kombatanckiego i dodatku kompensacyjnego	297
IV. Dodatek za tajne nauczanie	298
1. Podstawa prawna	298
2. Uprawnieni do dodatku za tajne nauczanie	298
V. Dodatek weterana poszkodowanego	298
1. Podstawa prawna	298
2. Uprawnieni do dodatku weterana poszkodowanego	298
VI. Świadczenie pieniężne dla byłych żołnierzy przymusowo zatrudnianych	299
1. Podstawa prawna	299
2. Uprawnieni do świadczenia pieniężnego dla byłych żołnierzy przymusowo zatrudnianych	299
VII. Świadczenie pieniężne dla osób deportowanych	300
1. Podstawa prawna	300
2. Uprawnieni do świadczenia pieniężnego dla osób deportowanych	300
VIII. Świadczenie pieniężne dla osób będących cywilnymi niewiadomymi ofiarami działań wojennych	301
1. Podstawa prawna	301
2. Uprawnieni do świadczenia	301
3. Wysokość świadczenia	301
IX. Ryczałt energetyczny	302
1. Podstawa prawna	302
2. Uprawnieni do świadczenia	302
X. Dane statystyczne	303
§ 7. Świadczenia w drodze wyjątku przyznawane przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	303
I. Podstawa prawna	303
II. Rodzaje świadczeń w drodze wyjątku	304
III. Przesłanki niezbędne do przyznania świadczenia w drodze wyjątku na podstawie art. 83 ust. 1 EmRentFUSU	304
1. Ubezpieczony lub członek rodziny pozostały po ubezpieczonym	305
2. Szczególne okoliczności	305
3. Całkowita niezdolność do pracy lub wiek	306
4. Brak niezbędnych środków utrzymania	306
5. Wysokość świadczeń w drodze wyjątku	307

IV. Kombatanckie świadczenia w drodze wyjątku przyznawane przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	307
1. Podstawa prawna	307
2. Rodzaje świadczeń kombatanckich w drodze wyjątku	308
3. Przesłanki niezbędne do przyznania świadczenia w drodze wyjątku na podstawie art. 16 KomReprWojU	308
4. Uprawnienia kombatanckie	309
5. Brak niezbędnych środków utrzymania	309
6. Wysokość świadczeń kombatanckich w drodze wyjątku ...	310
V. Dane statystyczne	310
Rozdział V. Ubezpieczenie wypadkowe	311
§ 1. Ubezpieczenie wypadkowe – świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego	311
I. Podstawa prawna	311
II. Zagadnienia ogólne	311
III. Definicja wypadku przy pracy	313
IV. Definicja choroby zawodowej	316
V. Obowiązki pracodawcy wobec pracownika, u którego rozpoznano chorobę zawodową	318
VI. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego	318
VII. Analiza świadczeń wypadkowych przysługujących na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	320
1. Zasiłek chorobowy dla ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy spowodowana została wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową	320
2. Świadczenie rehabilitacyjne dla ubezpieczonego, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy	321
3. Zasiłek wyrównawczy dla ubezpieczonego będącego pracownikiem, którego wynagrodzenie uległo obniżeniu wskutek stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu	322
4. Renta z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową (renta z ubezpieczenia wypadkowego)	322
5. Renta rodzinna z ubezpieczenia wypadkowego	326
6. Jednorazowe odszkodowanie dla ubezpieczonego, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu	329

7. Jednorazowe odszkodowanie dla członków rodziny zmarłego ubezpieczonego lub rencisty	329
8. Renta szkoleniowa dla ubezpieczonego, w stosunku do którego orzeczono celowość przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie, spowodowaną wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową	331
9. Dodatek do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej	333
10. Dodatek pielęgnacyjny	334
11. Pokrycie kosztów leczenia z zakresu stomatologii, szczepień ochronnych oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne w zakresie ustalonym w ustawie (art. 23 UbSpołWypChorZawU)	334
VIII. Utrata prawa do świadczeń z tytułu wypadku przy pracy	335
IX. Odmowa przyznania świadczenia	335
X. Zbieg prawa do świadczeń wypadkowych z innym świadczeniem	336
XI. Dane statystyczne	336
§ 2. Świadczenia z tytułu wypadków i chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach	336
I. Podstawa prawna	336
II. Zagadnienia ogólne	337
III. Definicja wypadku przy pracy	338
IV. Rodzaje świadczeń	338
V. Renta z tytułu niezdolności do pracy spowodowana wypadkiem w szczególnych okolicznościach lub chorobą zawodową powstałą w szczególnych okolicznościach	339
VI. Renta rodzinna (art. 3 ZaopWypChSzczegOkU)	340
VII. Jednorazowe odszkodowanie	341
VIII. Zasiłek pogrzebowy	341
IX. Dane statystyczne	341
Rozdział VI. Zabezpieczenie społeczne w razie bezrobocia	343
§ 1. Podstawa prawna	343
§ 2. Zagadnienia ogólne	343
§ 3. Ewolucja ochrony z tytułu bezrobocia	344
§ 4. Zakres podmiotowy	346
§ 5. Rodzaje świadczeń związane z ryzykiem bezrobocia	349
§ 6. Nabycie prawa do świadczeń	350
§ 7. Ustalanie wysokości świadczeń	352

§ 8. Okres udzielania świadczeń	354
§ 9. Rozszerzenie uprawnień podstawowych	357
§ 10. Realizacja prawa do świadczeń	359
§ 11. Dane statystyczne	362
Rozdział VII. Zabezpieczenie społeczne na rzecz rodziny	363
§ 1. Zabezpieczenie społeczne	363
I. Podstawa prawna	363
II. Zagadnienia ogólne	363
1. Rozwiązania międzynarodowe	363
2. Rozwiązania polskie	364
III. Przedmiot i zakres ochrony	365
IV. Zakres podmiotowy	365
V. Rodzaje i charakter świadczeń. Zakres przedmiotowy	367
1. Zasiłek rodzinny	368
2. Dodatki do zasiłku rodzinnego	369
3. Świadczenia opiekuńcze	374
4. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej	377
VI. Zasady ustalania wysokości świadczeń	379
VII. Zasady realizacji prawa do świadczeń rodzinnych	380
1. Podmioty realizujące zadania z zakresu świadczeń rodzinnych	380
2. Postępowanie w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych	381
VIII. Uzupelnienie podstawowych uprawnień. Dodatkowe świadczenia rodzinne	381
1. Podstawa prawna	381
2. Świadczenie wychowawcze (500+)	381
3. Inne świadczenia rodzinne	385
IX. Dane statystyczne	385
Rozdział VIII. Specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne	387
§ 1. Renta socjalna	387
I. Podstawa prawna	387
II. Uprawnieni do renty socjalnej	387
1. Warunki przyznania prawa do renty socjalnej	388
2. Rodzaje renty socjalnej	389
3. Wysokość renty socjalnej	389
III. Wyłączenie prawa do renty socjalnej	390

IV. Dane statystyczne	390
§ 2. Rodzicielskie świadczenie uzupełniające	391
I. Podstawa prawna	391
II. Zakres podmiotowy	391
III. Zakres przedmiotowy	392
IV. Ustalenie prawa do świadczenia	392
V. Wysokość świadczenia	393
VI. Dane statystyczne	393
§ 3. Świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	394
I. Podstawa prawna	394
II. Zagadnienia ogólne	394
III. Przedmiot i zakres ochrony	395
IV. Zakres podmiotowy	395
V. Warunki nabycia prawa do świadczeń	395
VI. Zakres przedmiotowy	396
VII. Zasady ustalania wysokości świadczeń	396
VIII. Wymagany okres wypłaty	397
IX. Postępowanie w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych	398
X. Finansowanie	399
XI. Dane statystyczne	399
Rozdział IX. Zasady realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego	401
§ 1. Podstawa prawna	401
§ 2. Zagadnienia ogólne	401
§ 3. Świadczenia najniższe – zasady i wypłata	402
I. Emerytury z systemu zreformowanego	403
II. Zasady ustalania wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych dla celów podwyższenia emerytury	403
III. Emerytury i renty przyznawane w wysokości minimalnego świadczenia	404
IV. Świadczenia przyznawane na podstawie art. 16 ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (KomReprWojU) ..	405
V. Świadczenia przyznawane na podstawie przepisów ustawy z 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (UbSpołWypChorZawU)	405

VI. Świadczenia przyznawane w trybie przepisów ustawy z 30.10.2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (ZaopWypChSzczegOkU)	406
VII. Źródła finansowania najniższych świadczeń	406
VIII. Aktualne kwoty najniższych świadczeń	407
§ 4. Waloryzacja świadczeń, pojęcie i mechanizm waloryzacji	407
I. Zasady waloryzacji	407
II. Istota waloryzacji	408
III. Wskaźnik waloryzacji	408
IV. Katalog świadczeń podlegających waloryzacji	409
V. Świadczenia po waloryzacji w marcu 2020 r.	410
1. Zwaloryzowana wysokość emerytur kobiet i mężczyzn	411
2. Zwaloryzowana wysokość rent kobiet i mężczyzn	412
VI. Waloryzacja składek, kapitału początkowego i subkonta 2020 r.	412
VII. Analiza zasad waloryzacji w innych państwach UE/EFTA	413
§ 5. Zawieszenie prawa do świadczeń – art. 103a i 104 EmRentFUSU	415
§ 6. Zawieszenie prawa do emerytury w przypadku kontynuowania pracy	421
§ 7. Zbieg prawa do świadczeń – zasada niekumulacji świadczeń	422
I. Zbieg prawa do świadczeń – zasada niekumulacji świadczeń art. 95 ust. 1 EmRentFUSU	422
II. Zbieg prawa do świadczeń – zasada niekumulacji świadczeń art. 95 ust. 2 i art. 96 ust. 2 EmRentFUSU	423
III. Odębne zasady wypłaty świadczeń w przypadku zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury z systemu zreformowanego z prawem do emerytury wojskowej lub mundurowej	423
IV. Zasady wypłaty świadczeń w przypadku zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury z systemu zreformowanego z prawem do emerytury rolniczej	424
V. Zasada wypłaty świadczeń w przypadku zbiegu u jednej osoby prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego z prawem do innej renty	424
VI. Zasady wypłaty świadczeń w przypadku zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury – uposażenia sędziowskiego/prokuratorowskiego z tytułu wieku z prawem do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego	425

VII. Odrębne zasady wypłaty świadczeń w przypadku zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury – uposażenia sędziowskiego/prokuratorskiego z tytułu wieku z prawem do renty inwalidy wojennego lub wojskowego (art. 54 ust. 1–2a ustawy z 29.5.1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin)	426
VIII. Zasady wypłaty świadczeń w przypadku zbiegu u jednej osoby prawa do renty socjalnej i renty rodzinnej (art. 9 ustawy o rencie socjalnej)	427
§ 8. Wypłata świadczeń	427
I. Podstawa prawna	427
II. Ogólne zasady wypłaty świadczeń	427
1. Termin na wypłatę świadczeń	428
2. Sposób realizacji wypłaty świadczeń	429
3. Wypłata renty rodzinnej lub jej części dla osoby małoletniej lub pełnoletniej	430
4. Podział renty rodzinnej	430
5. Wypłata renty rodzinnej dla sieroty zupełnej	430
6. Wstrzymanie wypłaty świadczenia	431
7. Wznowienie wypłaty świadczenia	431
III. Reguła wypłaty w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości (art. 133 EmRentFUSU w kontekście art. 114 EmRentFUSU)	432
1. Ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości w związku z przedłożeniem nowych dowodów lub ujawnieniem nowych okoliczności (art. 114 ust. 1 pkt 1 EmRentFUSU)	432
2. Nowe dowody lub nowe okoliczności	433
3. Reguła wypłaty, gdy ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ustalenie ich w podwyższonej wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego lub odwoławczego (art. 133 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 114 ust. 1 pkt 6 EmRentFUSU)	433
IV. Błąd organu rentowego	433
V. Odsetki	434
§ 9. Niezrealizowane świadczenia	435
I. Podstawa prawna	435
II. Zakres podmiotowy	435
III. Termin na zgłoszenie wniosku o wypłatę niezrealizowanych świadczeń	435

§ 10. Zwrot nienależnie pobranych świadczeń	436
I. Podstawa prawna	436
II. Nienależnie pobrane świadczenia	436
III. Odstąpienie od żądania zwrotu	437
§ 11. Przedawnienie prawa do świadczeń	437
I. Wygaśnięcie roszczeń o wypłatę niezrealizowanych świadczeń	437
II. Przegląd orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego	437
III. Tezy wybranych orzeczeń sądów apelacyjnych	438
IV. Szczególne przypadki utraty („przedawnienia”) prawa do świadczenia	439
§ 12. Postępowanie o świadczenia z ubezpieczeń społecznych	439
I. Podstawa prawna	439
II. Podmioty uprawnione do złożenia wniosku	440
III. Data zgłoszenia wniosku	441
IV. Właściwość terytorialna	441
V. Postępowanie z urzędu	442
VI. Odwołanie od decyzji	443
VII. Postępowanie odwoławcze	443
VIII. Postępowanie o świadczenia w drodze wyjątku	444
IX. Postępowanie odwoławcze w sprawach o świadczenie w drodze wyjątku	444
§ 13. Postępowanie o świadczenia z ubezpieczenia chorobowego	445
I. Podstawa prawna	445
II. Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego – zasady postępowania	445
1. Prawdliwość orzekania o niezdolności do pracy	446
2. Terminy wypłaty zasiłków	447
III. Zasady przyznawania i wypłaty świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. Podmioty wypłacające	448
§ 14. Zasady procedowania indywidualnych spraw z zakresu: ubezpieczenia zdrowotnego, przyznawania świadczeń z tytułu bezrobocia i świadczeń rodzinnych	449
I. Ubezpieczenie zdrowotne	449
II. Przyznawanie świadczeń z tytułu bezrobocia	452
III. Świadczenia rodzinne	454
§ 15. Dane statystyczne	455

Rozdział X. Odrębne uregulowania: ubezpieczenie społeczne rolników, zaopatrzenie emerytalne żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku	457
§ 1. Ubezpieczenie społeczne rolników	457
I. Podstawa prawna	457
II. Zakres i tryb obejmowania ubezpieczeniem rolniczym	457
III. Ubezpieczenie emerytalno-rentowe rolników	458
1. Rodzaje świadczeń (art. 18 UbSpołRolU)	459
2. Zasady ustalania wysokości świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego rolników	463
IV. Ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie rolników	464
V. Finansowanie systemu ubezpieczeń rolniczych (art. 75–80 UbSpołRolU)	466
VI. Dane statystyczne	468
§ 2. Zaopatrzenie emerytalne żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy	469
I. Podstawa prawna	469
II. Zagadnienia ogólne	470
III. Zaopatrzenie emerytalne żołnierzy zawodowych i ich rodzin ..	470
1. Emerytura wojskowa (rozdz. I. ZaopEmŻołZawU)	471
2. Wojskowa renta inwalidzka	473
3. Wojskowa renta rodzinna	474
4. Dodatki do emerytur i rent żołnierzy zawodowych oraz zasiłek pogrzebowy	475
IV. Zaopatrzenie emerytalne funkcjonariuszy	475
1. Emerytura policyjna	476
2. Renta inwalidzka	478
3. Renta rodzinna	479
4. Inne świadczenia pieniężne	480
V. Dane statystyczne	480
§ 3. Zaopatrzenie społeczne sędziów i prokuratorów	481
I. Podstawa prawna	481
II. Zagadnienia ogólne	481
III. Uposażenie w stanie spoczynku sędziów i prokuratorów	481
1. Przeniesienie sędziów i prokuratorów w stan spoczynku ..	481
2. Uposażenie sędziego i prokuratora w stanie spoczynku	482
IV. Wynagrodzenie chorobowe	483
V. Uposażenie rodzinne	483

VI. Odprawa pośmiertna i świadczenie na zasadach zasiłku pogrzebowego	484
VII. Dane statystyczne	485
Rozdział XI. Pomoc społeczna	487
§ 1. Podstawa prawna	487
§ 2. Zagadnienia ogólne	487
§ 3. Formy świadczeń z pomocy społecznej	489
I. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej	490
1. Zasiłek stały (art. 37 PomSpoU)	490
2. Zasiłek okresowy (art. 38 PomSpoU)	491
3. Zasiłek celowy (art. 39–40 PomSpoU)	491
4. Zasiłki specjalne (art. 41 PomSpoU)	492
5. Zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie (art. 43 PomSpoU)	492
6. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie lub kontynuowanie nauki (art. 88–90a PomSpoU)	493
7. Świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców	494
8. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki, przyznane przez sąd (art. 53a PomSpoU)	494
II. Świadczenia niepieniężne	495
1. Praca socjalna	496
2. Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne i na ubezpieczenia społeczne	496
3. Interwencja kryzysowa (art. 47 PomSpoU)	497
4. Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne	498
5. Mieszkania chronione (art. 53 PomSpoU)	499
6. Domy pomocy społecznej (rozdz. 2 PomSpoU)	500
§ 4. Dane statystyczne	501
Rozdział XII. Addendum. Zabezpieczenie społeczne w dobie epidemii	503
§ 1. Podstawa prawna	503
§ 2. Zagadnienia ogólne	505
§ 3. Główne założenia Tarczy Antykryzysowej	506
§ 4. Wsparcie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	508
I. Tarcza Antykryzysowa 1.0	508
1. Zwolnienie płatników składek zgłaszających do 9 osób do ubezpieczeń społecznych ze składek za marzec, kwiecień i maj 2020 r. (art. 31zo i n. ustawy covidowej)	508

2. Świadczenie postojowe dla zleceniobiorców wykonujących umowy zlecenia, agencyjne, o dzieło (art. 15zq i kolejne ustawy covidowej)	510
3. Świadczenie postojowe dla osób prowadzących działalność gospodarczą (art. 15zq i kolejne ustawy covidowej)	511
4. Ulga w opłacaniu składek (odroczenie terminu płatności lub rozłożenie na raty należności z tytułu składek bez opłaty prolongacyjnej (art. 15zb ustawy covidowej)	512
II. Tarcza Antykryzysowa 2.0	513
1. Rozszerzenie uprawnień do zwolnienia ze składek (art. 31zo i kolejne ustawy covidowej)	513
2. Zmiana zasad dotyczących świadczenia postojowego (art. 15zq i kolejne ustawy covidowej)	514
3. Odstąpienie od pobierania odsetek za zwłokę dla należności za okres od stycznia 2020 r. (art. 31zy ¹⁰ ustawy covidowej)	515
III. Tarcza Antykryzysowa 3.0	515
1. Nowelizacja zasad dotyczących zwolnienia ze składek (art. 31zo i kolejne ustawy covidowej)	516
2. Zmiana zasad dotyczących świadczenia postojowego (art. 15zq i kolejne ustawy covidowej)	517
3. Elektroniczna informacja o stanie konta ubezpieczonego (art. 10 pkt 3 ustawy Tarcza 3.0)	517
4. Sposób ustalania emerytury w czerwcu 2020 r. (art. 53 ustawy Tarcza 3.0)	517
5. Zabezpieczenie praw osób wykonujących pracę szczególną (art. 56 ustawy Tarcza 3.0)	518
IV. Tarcza Antykryzysowa 4.0	518
1. Poszerzenie zakresu podmiotowego przy świadczeniu postojowym (art. 77 pkt 32, 34 ustawy Tarcza 4.0)	518
2. Doprecyzowanie zakresu podmiotowego i sposobu sfinansowania skutków finansowych zwolnienia ze składek (art. 77 pkt 64, 66, 67 ustawy Tarcza 4.0)	519
3. Elektroniczna informacja o sposobie składania wniosków o wsparcie z ZUS w ramach Tarczy Antykryzysowej (art. 77 pkt 26, 33, 65, 68 ustawy Tarcza 4.0)	519
V. Egzekucja należności	520
VI. Zawieszenie spłaty umowy o rozłożenie zadłużenia na raty lub umowy o odroczeniu terminu płatności na 3 miesiące	520
VII. Dodatkowy zasiłek opiekuńczy	520

VIII. Dodatek solidarnościowy oraz podniesienie wysokości zasiłku dla bezrobotnych	522
1. Prawo do dodatku solidarnościowego	522
2. Postępowanie w sprawie i obsługa dodatku solidarnościowego	523
3. Zbieg prawa do dodatku solidarnościowego ze świadczeniami z urzędu pracy	525
4. Zmiany w zasiłku dla bezrobotnych od 1.9.2020 r.	525
IX. Polski Bon Turystyczny	526
§ 5. Dane statystyczne	528
Zakończenie	529
Conclusion	539

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl